

“Fer un conte és passar-m’ho bé amb una història justificada de cap a peus”

Quim Monzó (Barcelona, 1952) publica a Quaderns Crema el recull de relats *Mil cretins*, gènere amb el qual ha assolit un prestigi internacional.

—Els relats són repartits en dos apartats. Els més llargs, al primer, i els més curts, al segon. Quan comenceu un conte ja sabeu si serà dels curts o dels llargs?

—Mai de la vida. És que no sé si serà un conte o un article. A vegades he fet articles que veig que són més a prop del conte. No sé com ho deu fer, l'altra gent. Tens una idea, una situació, i quan comences ignores si allò arribarà a dues pàgines, a deu o més. És *a posteriori* que ho saps. Passa que, en aquest cas, he vist que hi havia dos blocs. Els curts, barrejats amb els llargs, haurien quedat diluïts. L'altra cosa que caldria comentar és si el llibre és el format d'un conte. Als Estats Units sembla clar que l'objectiu del conte és ser publicat en una revista i és molt més tard que els apleguen en un llibre. Aquí no n'hi ha tradició, no hi ha revistes que publiquin contes. I si el publiquen en una revista i després apareix en un llibre, la gent s'empipa. “Ah, ja l'havia llegit!”

—Però els dos blocs poden fer la sensació que, en un moment determinat, heu procurat que hi hagi contes que o bé calia adequar-los al primer bloc o bé al segon.

—No ho he pas buscat. No n'hi ha cap voluntat. A més, les mides dels contes de cada bloc són força diferents.

—I el ritme també.

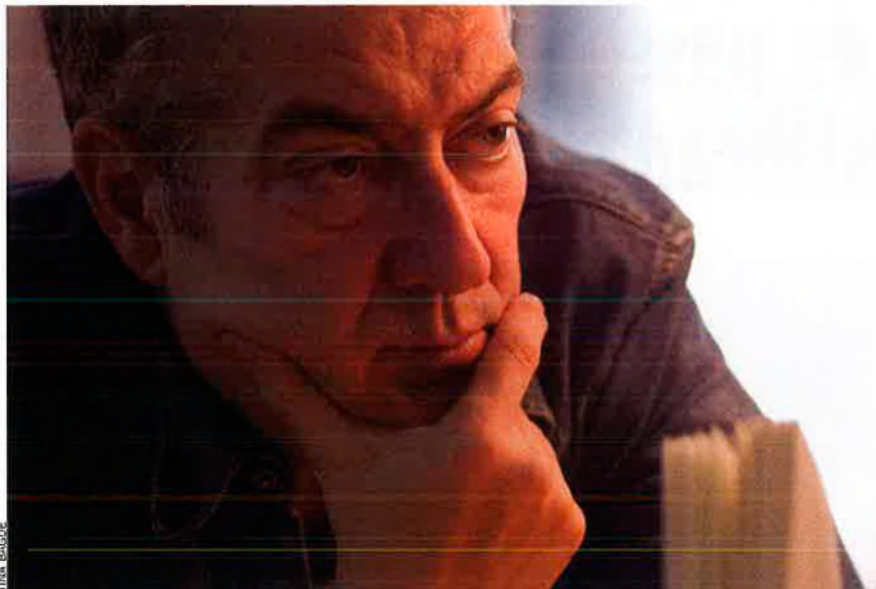
—Sí. Em vols dir quin ritme els dones? No ho sé, tampoc. A més, hi ha contes escrits de fa més temps que uns altres. No sé si el llibre és la millor manera de presentar contes. No saps com ordenar-los. Seguint els discos, que poden alternar lents amb ràpids? Darrerament, quan puc, faig diversos blocs. Però no sé quina és la presentació ideal. Cortázar sí que tenia molt clar com repartir-los. Però tot això es

Quim Monzó (Barcelona, 1952) publica un nou recull de contes, *Mil cretins*.

Per a Quim Monzó, escriure un conte requereix dues condicions, que la història quedi justificada de cap a peus i que pugui passar-s'ho bé.

L'escriptor reflexiona sobre el gènere, arran de la publicació del recull 'Mil cretins'.

TIMA BACQUE

Quim Monzó escriu ara una columna diària a La Vanguardia. Troba que és més agradable que no pas escriure un article cada quinze dies. L'escriptor s'estima tant el columnisme com la narrativa.

trenca quan es publiquen tots els contes d'un autor en un llibre. Això és greu o no? No ho sé.

—En alguns casos, la situació descrita pot ser quotidiana i corrent, i en alguns altres hi apareix un element sorprenent, excepcional. La gràcia deu ser treure el màxim partit de les unes i les altres, sense que es noti la diferència, no?

—No hi havia pensat, però ara que m'ho plantegeu, sí. No n'era conscient, però seria com si els excepcionals els tractés amb la màxima quotidianitat i els que són molt quotidians, sense gaire excepcionalitat, els fes obsessius, més tensos.

—A diferència d'alguns altres autors, no us capfiqueu per incorporar noves tècniques de construcció del relat. Com si busquéssiu el conte ideal bo i fent variacions d'aquest conte.

—Tampoc no hi ha gaires noves línies en la contística. Un cop vaig adonar-me, després d'haver viscut, als 70, en el garbuix mental de l'experimentalisme, que hi havia una forma clàssica de narrar. A partir d'aquí pots trobar recursos nous, però són molt limitats. Sempre és el mateix, explicar una història que quedi justificada de cap a peus i que m'ho passi bé. Sí que hi ha algun canvi, com la desaparició d'adjectius, que va ser en un moment radical i després hi he tornat, de forma que la frase ja no és tan eixuta. I a *Mil cretins* he fugit una mica d'aquest tipus de conte per-

fectament tancat que és el que havia fet les darreres dècades, tot i que a la segona part encara n'hi ha, d'aquests. El que ara començo a escriure va més per aquí, donant voltes a situacions més semblants als contes de la primera part que no pas als de la segona. Això implica haver après noves estratègies? No, perquè ja són conegudes de fa temps. No hi ha res de nou. Tot ja està fet.

—La frase, en seguir aquesta tendència, és més natural, no és tan tibant ni tallada.

—Sí. Això és claríssim. En els contes que escrivia amb frases més tallades ho volia així, molt picat. I a vegades, d'una frase en feia dues. Però ara m'ho passo molt bé amb la frase més llarga. Un dia m'agradaria poder disposar d'un programa informàtic adient que convertís la veu en text per veure quin text en surt, i així poder narrar d'aquesta forma, més acostada a la naturalitat de l'expressió oral. Com abans, els qui dictaven al secretari.

“Vaig acabar atipant-me d'utilitzar sempre la frase tallada, molt picada, i ara la faig més llarga”

—Què us ha fet canviar l'estil de la frase?

—No ho sé. La raó potser és que havia acabat atipant-me d'utilitzar sempre la mateixa forma de construir les frases. És igual que el menjar. Quan menges un plat molt sovint en busques de diferents.

—M'agradaria parlar del títol. Deu ser difícil de donar títol a un recull de contes, si no és que tries el títol d'un conte. Quins camins seguieu per trobar els vostres?

—És molt complicat, efectivament. He seguit camins diversos. No hi ha models, a banda, com dieu, que triïs el títol del conte que més t'agrada, com va fer Truman Capote amb *Música per camaleons*, un llibre que admiro especialment. Al primer recull, *Uf, va dir ell*, sí que vaig triar el títol d'un conte. Però després, són ben variats els camins que et porten a escollir-lo. Cada un té la seva història al darrere. Depèn. *Mil cretins* és una expressió que diu un personatge del relat “L'arribada de la primavera”, la mare, referint-se als vells de l'asil on viu.

—Al relat “Trenta línies” parleu de l'escriptor que no té res a dir i ho dissimula a base de pàgines i més pàgines. Aquí el narrador, a diferència dels contes bàsicament descriptius, expressa el seu punt de vista?

—Sí. Claríssimament. Això és una opinió meua. Jo no diré mai que les novel·les són un gènere menor, o una pèrdua de temps o d'espai, com pensava Borges, que deia que no hi havia cap novel·la que no li sobrés una tercera part de les pàgines. No hi estic d'acord. Hi ha novel·les que encara voldria que tinguessin més pàgines. Però sí que n'hi ha que sembla que si arriben a 500 pàgines, a l'autor li donaran una medalla. Això potser ho dicta el *best-seller*. La gent vol posseir un llibre que tingui un cert vernís de saviesa històrico-mítica. Per això funciona. Posats a comprar llibres per posseir-los, preu per preu sabates grosses. Això vaig començar a notar-ho amb *El nom de la rosa*. Tothom el tenia però pocs l'havien llegit. Dit això, sí que crec el que diu aquest narrador. És un problema també del cinema. Fins que no tornin a la durada normal no hi aniré. Tret que sigui una pel·lícula excepcional que ho demani.

—Però el problema, el problema literari, a veure què en penseu, no és només, o bàsicament, el *best-seller* de 500 pàgines, que potser és ben entretingut i ple d'històries poc o molt apassionants, sinó les 200 pàgines que exigeixen els premis literaris i que sovint són 200 pàgines inflades.

—Hi estic totalment d'acord. Per sort, hi ha escriptors que en tenen prou amb 100 pàgines. Perdre l'obsessió per demostrar que la tens molt grossa està molt bé.

—S'ha parlat, heu parlat, que ara us preocupava, per raons familiars, la gent gran, com si aquest fos el gran tema del llibre. Com abans vàreu comentar, fa uns quants anys, que us preocupava veure com hi havia persones de la vostra edat, del vostre entorn, que es morien de malaltia. Però, tot i que hi apareix gent gran i geriàtrica, al vostre recull, continueu tenint la ment oberta a tots els components de la condició humana, siguin de l'edat que siguin. Tant us interessa la persona anònima que

“La columna diària és molt agradable. Narrativa i columnisme són dos amors. No sabia què triar”

entra a un bar com el vell i, a més, tots són observats amb la mateixa distància.

—Jo sóc el mateix. Sí que tinc la tendència a mirar-me el món amb una certa distància. I a mi m'ha anat molt bé, prendre distància de les coses, no acabar creient res. He refredat les coses abans de prendre decisions. El que hi ha hagut sempre és l'obsessió per observar la relació entre la gent, des d'una relació amorosa o de parella a la que es produeix en una barra del bar, i ara em miro, també amb certa distància, la mort als hospitals. Passa que l'hospital

es nou. Però no he deixat de preocupar-me per les coses de sempre.

—Ara escriviu una columna diària. No us ve costa amunt?

—No. Ja l'havia feta al *Diari de Barcelona*. La columna diària és molt agradable. Sempre havia llegit l'opinió de l'Espinàs, que deia que és més complicat de fer-ne una cada quinze dies que una de diària i llavors ho vaig comprendre. Si la fas cada quinze dies perds molt de temps pensant-hi. Si és diària, la primera cosa que veus que pots opinar-ne, l'escrives. Esborres una gran quantitat de temps i de dubtes.

—Per tant, no us robarà temps a la narrativa.

—No més de quan en feia quatre la setmana. Ara només són dues columnes més, perquè he passat de quatre a sis. Una cosa és certa, quan fas columnisme, si el fas d'una manera responsable, et treu temps a la narrativa. Però jo no sabia què triar. Narrativa i columnisme són dos amors.

Lluís Bonada

Trossos i mossos

Alfons Llorenç

Roqueta

Sobre una roqueta s'edificà una nació. Els monestirs anys rere any rellegien i glossaven els textos dels Sants Pares (el famós i gloriós sant Agustí honorava cada any sant Vicent Màrtir, aleshores el dia onzè de les calendes de febrer) i les actes del martiri a la flor de la vida, les esglésies recordaven la qualitat dels turments i l'heroisme del jove turmentat. Els fets van fer tant impacte a Occident que nou segles després encara se'n mantenia fresca la memòria. Tot Europa era sembrada de santuaris i altars consagrats al diaca Vicent, que trobà la glòria a la Valentia romana. A la vella Catalunya no pararen d'arribar notícies de l'arruïnada i abandonat sepulcre, que en permetien una correcta localització. Les tropes cristianes esperaven trobar el 1238 restes del santuari i relíquies del sant.

Jaume I, portat d'un gran olfacte polític, atribuï el martiri

Capella de Sant Vicent Màrtir, que reproduïx la presó on fou tancat.

desfeta, el 22 de gener de 1708 “no se efectuó la procesión de san Vicente Mártir, patrón de la ciudad, por no haver efectos para ella”.

saragossà la victòria, com signa el 14 de juny de 1239: “Creem que el Nostre Senyor, mitjançant els precis de sant Vicent, va sotmetre a la nostra obediència la ciutat i el regne de València.” I, a la Roqueta, hi va edificar un hospici, un monestir i una església, on diposità l'estendard que anuncià la rendició de la ciutat, el penó de la conquesta, aquella senyera que, en onejar al temple, el féu agenollar, besar la terra i “plorar dels seus ulls”. Sant Vicent de la Roda justificava l'ocupació; era el fonament, la prova irrefutable de l'antiguitat del cristianisme en aquestes terres i, per tant, legitimava la conquesta i la colonització. De fet, el primer 9 d'Octubre, celebrat el 1338, al centenar, la ciutat organitzà una processó cívica des de la Seu a la Roqueta, constituïda en gran referent nacional. Per això, fa 300 anys, en plena